

PhDr. Simona Binková, CSc.
Středisko ibero-amerických studií FFUK

Posudek oponenta diplomové práce

Barbora Terešková, *Původ americké španělštiny*, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav románských studií, Praha 2014, ved. práce PhDr. Anna Mištinová, Ph.D., 87 str.

Diplomantka je absolventkou bakalářského oboru hispanistika, v němž pokračovala i v magisterském stupni. Paralelně studuje i další magisterský navazující obor iberoamerikanistika. Zájem o filologii ji přivedl k propojení obou oborů a k výběru tématu předkládané diplomové práce, která se váže k samým kořenům užívání španělského jazyka na půdě Nového světa. Diplomantka si zvolila především rané období conquisty (do r. 1519) – tedy ještě před dobytím velkých indiánských říší na kontinentě, a pátrá po možných regionálně podmíněných vlivech poloostrovní “španělštiny” (kastilštiny) přenesené do Ameriky, resp. po specifičnosti americké španělštiny, byť si je vědoma obrovské diverzity amerických variant daných mj. odlišnými jazykovými substráty.

Ve 2. kap. shrnuje historický kontext objevných plaveb a počátků conquisty a kolonizace (str. 12-20) a ve 3. kap. se zabývá jazykovou politikou koruny vůči objeveným územím v tomto období (str. 21-25). Kap. 3 tvoří podle mého názoru v podstatě součást historického kontextu, mohla být eventuálně podkapitolou kapitoly druhé. Vlastní předmět práce představují kap. 4 (přehled teorií o původu americké španělštiny, str. 26-43), kap. 5 (charakteristika americké šp. v oblasti výslovnosti, morfosyntaxe a lexika, str. 44-61) a kap. 6 (argumenty ve prospěch andaluského původu, str. 62-69). Tyto kapitoly shrnující stav poznání a bádání jsou doplněny kap. 7 (detekcí a interpretací prvků andaluského původu ve španělských textech vzniklých na půdě Nového světa, str. 70-79; zde ovšem výběr nejen raných dokumentů, ale i textů až po poslední třetinu 19. stol.).

Pod vedením zkušené a v českém prostředí ojedinělé odbornice na americké varianty španělštiny Anny Mištinové vznikla slušná přehledová práce o dané problematice, včetně aplikace vybrané teorie na dříve komentované texty. V této souvislosti mi uniká, proč mezi použitou literaturou chybí právě *Teoretické aspekty variantnosti slovní zásoby v americké španělštině. Diachronie a synchronie*, disertační práce A. Mištinové (FFUK, Praha 2012), která –

ač je věnovaná především lexiku – řeší řadu teoretických problémů (včetně andaluské teorie), jež by diplomantce mohly být užitečné. Podobně závěry M. Álvara citované z druhé ruky (str. 67) mohly být snadno konzultovány v knihovně FF.

U studentky magisterského oboru iberoamerikanistika překvapí absolutní závislost historických pasáží na jediném (populárně-naučném) zdroji (J. Janáček, *Čtyři plavby Kryštofa Kolumba*, Praha 1992, v podstatě přepracování autorovy starší publikace *Století zámořských objevů 1415-1522*, Praha 1959). Nevím, odkud pramení dojem, že ostrov Española (objevený Kolumbem roku 1492) a Haiti jsou různá území (“1499...Na zpáteční cestě Ojeda objevil ostrov Haiti:”, str. 17). “Španělské království” v době před a během conquisty neobstojí ani v uvozovkách (passim). Kastilský král Alfons X. nebyl švagrem (str. 19), ale tchánem (suegro) nejmenovaného portugalského krále (Alfonse III.); ze stručného přehledu reconquisty na poloostrově (str. 19) vypadl vůbec první státní útvar křesťanů – království Asturské (718?). *Caldeo* (str. 21) je chaldejština, orientální biblický jazyk. Latinské umění (zřejmě *arte latina*) je latinská gramatika; *regidor* je jeden z úředníků na municipální úrovni (nikoliv hlavní vládce – str. 25) a mluvit o conquistě kolem roku 1770 (str. 25) nelze. Tvrzení, že v letech 1492-1519 část Nového světa nebyla ještě osídlena (str. 27) je přinejmenším nešikovné (rozumí se: Španěly, nebo kolonizována). Bolestné jsou opakované záměny *Nové Mexiko* místo *Nové Španělsko*.

U hispanistky naopak překvapí soustavné tápání, zda se významný lingvista jmenoval Amado Alonso nebo Alonso Amado, často užíváno jen křestní jméno, zřejmě ve funkci příjmení (passim, obojí dokonce v rámci jedné, či dvou vět a textu a příslušné poznámky: 37, 63); podobně nechybí případ “Rufino tvrdí” (zřejmě Rufino José Cuervo?, str. 65), výskyty “andalucismů” x andalusismus x andaluzština, lexiko aj. Slova a jejich významy jsou předmětem syntaxe nebo sémantiky? (str. 74)

Interpretace teorie Menéndeze Pidala (kap. 4.2) je převzata z druhé ruky (Fontanella de Weinberg) a je nesrozumitelná, neboť diplomantka staví na protikladu *tierras marítimas* a *tierras de flota* (str. 33), zatímco pro španělského lingvistu jsou oba pojmy synonymní a protiváhou jsou mu *tierras del interior*, v blízkosti center místokrálovství.

Z formálních náležitostí: zatímco v první části práce autorka uvádí nejen překlady citátů v češtině, ale i originální znění, v lingvistické části (str. 26nn) už na originál rezignuje, což je škoda (tak se stává nesrozumitelným výraz: “jeden ze šesti se jmenoval Soused nebo stejně jako město, z něhož pocházel”, str. 41 – ve skutečnosti jde o to, že každý šestý conquistador byl “usedlý”

(vecino) nebo narozený (natural) ve městě Sevilla). Jak se mezi andaluská místa původu vloudila Vizcaya (= Biskajsko, jeden z baskických regionů, str. 42) si neumím vysvětlit jinak, než jako nějakou záměnu. V bibliografických odkazech autorka postupně rezignuje na paginaci a v posledních pasážích i na jakýkoliv odkaz. U českých tvarů toponym bych se bránila psaní Uruguaj, Paraguaj, Porto Rico, Kosta Rica. Opakované výrazy “po celé délce území Španělska” v různých variantách (zřejmě *a lo largo de*, zde spíše: po celém území), *alifa* je dvouletá cukrová řepa, nebo třtina? (obojí viz str. 58, 60) aj. svědčí o nedostatečné kontrole finálního textu. I když se jedná o jednotliviny, jsou příliš četné a některé i dost závažné na to, aby práce (jinak solidní) aspirovala na hodnocení výborně.

Přes uvedené výhrady předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

V Praze, 12. června 2014